

HET VOLKS BELANG

LIBERAAL VLAAMS TIJDSCHRIFT
WWW.HETVOLKSBELANG.BE

Nr 3 • Maart 2024
Jaargang 146 • maandblad

In dit nummer

EDITORIAAL

Na de Canon, nu 'Faam' / 2

BUITENLAND 1

Oorlogskoorts in Europa / 3

LVV LOKAAL

Quentin van den Hove
uit Schaarbeek / 4

LVV

Heeft de industrie nog
een toekomst? / 6

BOEK VAN DE MAAND

Door Duitse puinen / 8

LIBERAS

Europa naar de stembus / 10

BUITENLAND 2

Een Europees leger?
(vervolg van blz. 3) / 12

liberaal vlaamsverbond

Industrie onder druk

We kunnen er niet naast kijken: met de hogere energieprijzen, de vergunningsproblemen, de geopolitieke realiteit, de Inflation Reduction Act, de Green Deal en de wijzigende staatssteunregels staat onze Vlaamse industrie onder zware druk. Daarom organiseerde het Liberaal Vlaams Verbond (LVV), samen met Jong VLD, op 7 maart een gespreksavond over de toekomst van de industrie met premier **Alexander De Croo** en de kruin van de industriële wereld.

LVV-memorandum

Het LVV trekt ook lessen uit deze gespreksavond aan de hand van een eigen bescheiden 'industrie-memorandum'. Vijf bouwstenen die de industriële recessie kunnen omzetten naar een industriële renaissance.

[Lees meer in het verslag van Philippe Nys en het memorandum op bladzijde 6.](#)

LVV lokaal

Quentin van den Hove (Schaarbeek)

Voor Brussel geldt in sommige Vlaamse kringen het adagium "onbekend maakt onbemind". Voor de gemeente Schaarbeek, één van de grootste en snelst groeiende gemeenten in het Brussels Gewest, is dit helaas zeker het geval. Nochtans is er in Schaarbeek veel liberale activiteit en geschiedenis te rapen. Het LVV sprak met schepen Quentin van den Hove, de man met zijn onafscheidelijk strikje...

[Lees het interview van Pieter Coene op bladzijde 4.](#)

Voorwoord door Bert Cornelis

“
*Het Vlaams virtueel museum
als identitair instrument*
”

Na de Canon, nu ‘Faam’!

Vooral onder impuls van N-VA wordt er in Vlaanderen deftig voortgetimmerd om de identiteit van de Vlamingen te boetseren en de Vlaamse natie vorm te geven. Eerst was er de ‘Canon van Vlaanderen’, en vervolgens werd ‘Het verhaal van Vlaanderen’, met de omstreden presentator Tom Waes, op ons “Vlaams bewustzijn in wording” losgelaten, en nu worden we welkom geheten in het virtuele museum ‘Faam’. Voortaan zal elke vierkante meter van de Vlaamse geschiedenis interactief kunnen beleefd worden. Faam staat voor de (Engelstalige!) benaming ‘Flanders All Around Museum’ en moet het grootste virtuele museum ter wereld worden. Een app/website biedt zo’n 150 ‘belevingen’ op 500 plaatsen in Vlaanderen aan. Vooral het Vlaamse erfgoed wordt daarbij in de vitrine gelegd. Je maakt er kennis met het liefdesleven van de Bourgondiërs (seks in de middeleeuwen was blijkbaar veel losbandiger en toleranter). Zeg niet zomaar ‘kiek’ tegen een ‘Kempens Kieken’. De beste Limburgse appels en peren komen terecht in de Loonse stroop... Vormelijk en inhoudelijk ziet Faam er heel aantrekkelijk uit.

Stenen pronkstuk

De echte bedoelingen waren naar verluidt nog grootser. Minister-president Jan Jambon (N-VA) wou aanvankelijk een echt stenen pronkmuseum bouwen. Gelukkig heeft de Vlaamse regering voor zo’n N-VA-pronkstuk geen geld en werd het idee snel afgevoerd. En ook gelukkig, de Vlaamse musea en erfgoedinstellingen zagen een roof van hun collectie voor het Museum-Jambon niet echt zitten.

Dan maar een virtueel museum oprichten. Dat kost minder, maar toch nog drie miljoen

euro... Op zich is zo’n museum vanuit cultureel, kunstzinnig en vooral pedagogisch oogpunt geen slechte zaak. Hoe meer informatie er over ons Vlaams verleden onder een breder publiek kan verspreid worden, hoe beter. Zo’n digitaal museaal platform kan overigens de snelste weg zijn naar een écht museumbezoek.

Los van deze bedenking rijzen er toch vragen bij de politieke bedoelingen achter ‘Faam’. Ten eerste werd het museum in de stad Dendermonde voorgesteld (op de openingspagina van www.faam.vlaanderen maak je meteen kennis met de ‘mammoet uit Dendermonde!’). Niks mis mee, maar wie mocht mee het lintje knippen? Juist, de Dendermondse schepen van Cultuur, ook van de N-VA (en niet de CD&V-burgemeester; die mocht wel op de groepsfoto...). Toeval? Uiteraard niet. Straks zijn er verkiezingen en dan mag een minister-president de eigen lokale achterban wel wat gunnen.

Maar ergerlijker is wat er werkelijk achter initiatieven als Faam schuilgaat; het boetseren van een Vlaamse identiteit door de Vlaams-nationalisten. In 2019 maakte Bart De Wever het als N-VA-voorzitter tijdens de regeringsonderhandelingen al duidelijk dat het verleden in dienst moet gesteld worden van zijn toekomstvisie en de uitbouw van een Vlaamse natie. Hij schreef er ook een boek over, ‘Over identiteit’. Daarin lezen we dat identiteit nooit individueel kan ontstaan maar steeds een groepsverbondenheid noodzakelijk acht. Niet het individu is belangrijk, maar de groep, de gemeenschap, in dit geval ‘de Vlamingen’. Wat natuurlijk veel zegt over de vrijheid van dit individu in dat geval. Hij of zij wordt als het ware verplicht om zich tot een gemeenschap

Vlaams minister-president Jan Jambon bij de mammoet van Dendermonde.

te bekennen. En wie dat niet wil doen, wordt al snel als een eenzaat of een afvallige weggezet.

‘Gleichschaltung’

Deze idee is angstaanjagend. Tom Lanoye omschrijft dit treffend als ‘propaganda in schaapsvacht’. Niemand beter dan Lanoye verwoordt het zeer goed: “Afgebakende groepen bepalen, tastbare grenzen trekken en moeilijk vervalsbare identiteitspapieren opstellen. Daarmee wordt elk individu getoetst op zijn wenselijkheid binnen de getrokken grenzen en op zijn plaats binnen de vooropgestelde groep. Afwijkingen en originaliteit zijn niet langer de norm, het allerindividueelste is van geen tel. Uniformiteit, dat is het gebod.” De algehele ‘Gleichschaltung’. En dat is precies wat we in ons onderbuikgevoel overhouden bij projecten als ‘Faam’.

In een dictatuur probeert een regering de geschiedenis naar haar hand te zetten. In onze democratie moeten we erop toezien dat dit niet gebeurt. Hopelijk houden de historici achter Faam de indentitaire strijders in toom.

Oorlogskoorts in Europa

Door Lukas De Vos

Wat is er in Europa gebeurd met het Gebroken Geweertje? Hét symbool van vredelievendheid en antimilitarisme, het “nooit meer oorlog” van de Frontbeweging uit de Grote Oorlog? Vergeten is het verzet tegen internationaal geweld, pacifisten zijn gereduceerd tot marginales zoals in de jaren dertig.

Vergeten is ook het ontstaan van een overtuigde generatie die morele bezwaren hoger achtte dan nationalistische aanmatiging. En vergeten is ook het Briand-Kellogg Pact van 1928 dat, buiten de Volkenbond (de voorloper van de VN) om, de oorlog buiten de wet stelde. En nog altijd geldig is. België was bij de eerste ondertekenaars in Parijs. Het is al “si vis pacem para bellum” dat de klok slaat. Vrede is alleen mogelijk door overbepanning.

Arthur Vanderpoorten

Het Gebroken Geweertje ontstond trouwens in België en Nederland in 1921. Het werd voor het eerst gedragen op een betoging in La Louvière op 16 oktober, die een verkorting van dienstplicht eiste tot een half jaar. Het logo op een speldje was ontworpen voor War Resisters' International, een netwerk dat dienstweigeraars en gewetensbezwaarden overkoepelt. Voor de verkiezingen van november 1921 tekende de liberaal Jacques Ochs (overigens een voorstander van Franse eentaligheid in het land, hij was dan ook in Nice geboren en als kind naar Luik verhuisd) een affiche met

daarop een dappere Belgische soldaat uit de loopgraven, die manmoedig uitroept: “Als ik mijn geweer stuk sla, doe ik het op den kop van de vijand (...) Vaderlanders! Herdenkt La Louvière! Herdenkt den smaad tot twee maal toe het Belgisch Vaandel aangedaan!” Een duidelijke sneer naar links, dat veiligheid aan overleg koppelde (Camiel Huysmans en de Vredesconferentie in Zweden, 1907) en heropbouw, niet aan landsverdediging. Hij kreeg de steun van de Nederlandse jood Louis Raemaekers, die naar Brussel was verhuisd en (net als in de Tweede Wereldoorlog) fanatiek anti-Duitse en anti-bolsjevistische tekeningen uitbracht voor de liberale partij.

Die tegenstelling is nooit weggegaan, behalve onder het nazisme toen evengoed Arthur Vanderpoorten Bergen-Belsen niet overleefde (1945) als de communist Jef Van Extergem, van wie nooit een spoor is teruggevonden – wellicht verast in Mittelbau-Dora (1944). Toch is ze levender dan ooit vandaag. Dat komt sterk naar voren in de geregelde debatten die het Europees Parlement houdt over de oorlog in Oekraïne, en de manier waarop de Europese Unie daarop moet reageren. Er is één constante: de uitgaven voor wapenning en de NAVO moeten de hoogte in, Europa heeft een eigen beveiliging en dus een eigen leger nodig.

Versnippering

Makkelijker gezegd dan gedaan, want de

Een Europees leger? Het Europees debat is, ondanks de krijgshaftige teneur van de debatten, nog lang niet afgesloten.

versnippering van het gebruikte wapentuig is ontzettend groot, en de lobbying van de Amerikaanse oorlogsindustrie weegt zwaarder dan ooit. Het onafhankelijke parlements lid uit Ierland Mick Wallace, bond in de tweede Parlements zitting van februari de kat de bel aan. Hij uitte striemende kritiek op de Europese Investeringsbank die geacht wordt leningen en ondersteuning te geven aan lidstaten die het moeilijk krijgen, om zo een evenwichtige ontwikkeling en integratie te bevorderen. “Het is hoogst zorgwekkend”, zei hij, “dat de voorzitter van de bank (sinds nieuwjaar de Spaanse Nadia Calviño) haar boekje te buiten gaat nu ze de Amerikanen napraat in hun proxy war, hun oorlog bij volmacht in Oekraïne als Europese prioriteit onderschrijft. Dat draait uit op een witwasoperatie voor hun militaire wapeningsindustrie”. Dat werd in de maart zitting overgenomen door de enige vertegenwoordiger van de linksnationalistische partij Sinn Féin, Chris MacManus. Hij verzette zich heftig tegen een tweede ambtstermijn voor de “oorlogszuchtige” voorzitter van de Europese Commissie, Ursula von der Leyen. “U begrijpt niks van ons in Ierland. Je wil absoluut met pro-NAVO-landen werken.” Dat werkte als een rode lap op een stier. Want Ierland is grondwettelijk neutraal, zoals Zweden en Finland dat waren, tot rechts en extreem-rechts gingen meeregeren.

Lees verder op bladzijde 12

Quentin van den Hove, schepen in Schaarbeek

“De Nederlandstaligen hebben gewonnen!”

Voor Brussel geldt in sommige Vlaamse kringen het adagium “onbekend maakt onbemind”. Voor de gemeente Schaarbeek, één van de grootste en snelst groeiende gemeenten in het Brussels Gewest, is dit helaas zeker het geval. Nochtans is er in Schaarbeek veel liberale activiteit en geschiedenis te rapen. Het LVV sprak met Quentin van den Hove, schepen van o.a. burgerlijke stand in de ezelstad, en de man met zijn onafscheidelijk strikje...

Julius Hoste

We ontmoeten Quentin in de Julius Hostestraat, jawel, genoemd naar één van de oprichters van het LVV.

Het Volksbelang: hoe bent u bij Open Vld terechtgekomen?

Quentin: “Ik ben opgegroeid in Zandhoven (in de Voorkempen). Mijn ouders waren niet politiek betrokken maar wel sociaal geëngageerd. Ikzelf was actief in het verenigingsleven, o.a. als scoutsleider. Uiteindelijk heb ik -toen ik begon te werken- me in Schaarbeek gevestigd en ben daar actief geworden in de wijkcomités. Vandaar naar de politiek was een kleine stap. Open Vld was een logische keuze: de partij draagt stedelijkheid en diversiteit uit. Bij de MR is dit heel wat minder het geval. De MR is in Brussel toch nog vaak een “bourgeois”-partij. Een ander belangrijk aspect voor mij én Open VLD is de positie van het Nederlands in Brussel, en vooral het Nederlandstalig onderwijs. Guy Vanhengel en Sven Gatz zetten hier al lang op in. Dit heeft trouwens geleid tot een breuk met de MR: in 2012 vormden we samen een lijst maar tijdens één van de eerste zittingen van de gemeenteraad steunde MR de oprichting van een tweede Nederlandstalige basisschool ineens niet meer. In 2018 heeft Open Vld dan samen met Défi van burgemeester Bernard Clerfayt en enkele MR-afvalligen een lijst gevormd.”

Hoe verloopt de samenwerking met Défi? Volgens sommigen is dat een Fransdolle partij?

“
**Uiteindelijk speelt het
communautaire minder
een rol dan vroeger**
”

“De samenwerking verloopt vlot. Bernard Clerfayt is dan wel lid van Défi maar hij heeft er geen probleem mee om Nederlands te praten. Hij beseft ook wel dat veel van zijn Franstalige kiezers hun kinderen naar het Nederlandstalig onderwijs sturen. Uiteindelijk speelt het communautaire minder een rol dan vroeger. De taalstrijd in Brussel is afgelopen: de Nederlandstaligen hebben gewonnen! Dankzij het Nederlandstalig onderwijs: 20% van alle ketjes in Brussel gaan naar het Nederlandstalig onderwijs, onder meer dankzij Open Vld. Het aantal kinderen in Brussel daalt licht maar niet de aanvragen in het Nederlandstalig onderwijs. Twee derde van de aanvragen in het Nederlandstalig onderwijs in Schaarbeek moeten geweigerd worden. Heel veel jongeren hebben als eerste taal hun thuistaal en als tweede taal het Nederlands. Frans is vaak maar derde of vierde taal. Ik merk dat ook op het gemeentehuis bij huwelijken waar er steeds meer vraag is om deze in het Nederlands te houden. Dat was twintig jaar geleden ondenkbaar. De afgestudeerden van het Nederlandstalig onderwijs

Door Pieter Coene
LVV

Quentin van den Hove in gesprek met Pieter Coene van het LVV.

vind je nu in de gemeentelijke administratie en ook in de privésector. In winkels, horeca, enz. kan je steeds meer in het Nederlands terecht.”

Deze optimistische boodschap lijkt soms in tegenspraak met de toepassing van de taalwetgeving in Brussel. Hoe zit het met het gebruik van het Nederlands bij politie en in ziekenhuizen?

“Terecht punt. Bij de politie moet iedereen in het Nederlands terecht kunnen. Op dat vlak doet de politiezone Schaarbeek/Evere/Sint-Joost-ten-Node het goed met een korps waarin heel wat Nederlandstalige agenten zitten. In ziekenhuizen moeten we blijven inzetten op taalkennis via opleiding. Onderwijs en vorming zijn en blijven hier de liberale recepten waarmee we het moeten doen.”

Hoe staat u tegenover het gebruik van het Engels als officiële taal in Brussel?

“Daar sta ik volledig achter. Ik kom uit de privésector, waar ik werkte in een internationale omgeving. Engels is daar de ‘lingua franca’. Heel wat inwoners van het Brussels Gewest zijn expats die hier maar tijdelijk verblijven. Zij moeten in het Engels terecht kunnen bij de administratie. Wanneer ze hier langer blijven en hun kinderen hier naar school gaan, moeten zij de keuze maken tussen het Nederlandstalig en het Franstalig onderwijs. Opnieuw komt hier het belang van het Nederlandstalig onderwijs naar boven.”

Strubbelingen zijn weg

Hoe is de relatie tussen Open Vld in Brussel en andere Vlaamse afdelingen?

“Er is een duidelijke divergentie in de kiesresultaten tussen Open Vld in Brussel en Open Vld in Vlaanderen. Open Vld in Brussel groeit steeds meer terwijl de rest van Open Vld krimpt. Bij de verkiezingen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2019 was het resultaat iets minder door interne strubbelingen maar die zijn achter de rug. Voor de komende gewestverkiezingen ben ik ervan overtuigd dat Open Vld het goed gaat doen en waarschijnlijk beter dan vorige keer. We hebben een sterke lijst met veel nieuwe, jonge kandidaten en zijn klaar voor de campagne. In Schaarbeek hebben we als Open Vld vooral contact met andere stedelijke afdelingen zoals bijvoorbeeld Open Vld Mechelen. Mechelen en Schaarbeek- twee gemeenten waar Open Vld sterk staat- lijken op een bepaalde manier op elkaar: twee gemeenten die ooit een slechte reputatie hadden maar de jongste jaren is dat sterk veranderd, in positieve zin. Schaarbeek is bijv. meer en meer in trek bij EU-ambtenaren.”

Hoe ziet u de coalitievorming in het Brussels Gewest na de verkiezingen van 9 juni 2024?

“Aan Nederlandstalige kant is het aantal zetels moeilijk te voorspellen omdat een klein verschil in stemmen tot een verschil in aantal zetels kan leiden. Wel zie ik Groen standhouden en ben ik er zeker van dat Open Vld het goed zal doen. Een verderzetting van de huidige Nederlandstalige meerderheid (Groen, Open Vld en Vooruit) lijkt zeker niet onrealistisch. Aan Franstalige kant is het iets meer koffiedik kijken welke coalitie er kan en zal gevormd worden. Ik verwacht wel dat Ecolo verlies zal lijden.”

Gaat Open Vld Schaarbeek bij de gemeenteraadsverkiezingen in oktober 2024 opnieuw deel uitmaken van een lijst van de burgemeester?

“Dat staat nog open. De relatie met MR is verbeterd: de persoon die tegen de Nederlandsta-

lige school pleitte, is intussen verdwenen. Bernard Clerfayt is -zoals al gezegd- iemand van Défi die openstaat voor het Nederlands. Zowel Défi als MR -twee liberale partijen, die dicht bij ons aanleunen- willen Open Vld er absoluut bij. Voor Open Vld Schaarbeek is dat uiteraard een gunstige uitgangspositie.”

Deze optimistische boodschap staat haaks op sommige andere stemmen binnen Open Vld,

“*Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel heeft een goede reputatie, ook bij Franstaligen.*”

ook in vorige interviews in deze rubriek, waar er een zeker defaitisme heerst.

“In Brussel is dat niet het geval. We zijn hier een echte stadspartij die diversiteit omarmt en staan hier sterk. Dat is zeker de verdienste van Sven Gatz en eerder Guy Vanhengel, die beiden zeer goed werk hebben geleverd. Je merkt ook dat we door Franstaligen geapprecieerd worden en dat sommige Franstaligen een probleem hebben met de figuur Georges-Louis Bouchez. De Franstaligen zijn minder op de hoogte van de eventuele problemen van Open Vld in Vlaanderen terwijl Alexander De Croo goed ligt bij hen. Ik merk dat gewezen PS- en PTB-stemmers ontgoocheld zijn en nu een stem op een Nederlandstalige lijst overwegen.”

Hoe ziet Open Vld de toekomst van het Brussels Gewest? Moet het Gewest meer gemeenschapsbevoegdheden opnemen? Of moeten de Vlaamse en Franse gemeenschap een rol blijven spelen?

“Er was een tijd dat Brussel geregeerd werd door instanties buiten Brussel. Dat werkte niet goed. Iets gelijkaardig zie je ook in Washington DC. Sinds het Gewest bestaat, gaat het beter hoewel het verre van perfect is. Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel heeft een goede reputatie, ook bij Franstaligen. Er is veel vraag naar lessen Nederlands in het onderwijs. Ik krijg vaak de vraag waarom er geen eengemaakt Brussels onderwijs bestaat. Dat zou een goed idee zijn, op voorwaarde dat de Nederlandstaligen niet uitsluitend voor de lessen Nederlands zouden verantwoordelijk zijn maar in het gehele onderwijsbeleid zouden

hebben.”

Is Open Vld in Brussel voorstander van een belasting op basis van de plaats van tewerkstelling i.p.v. op basis van de woonplaats?

“We zien in veel steden hetzelfde verschijnsel: rijkdom wordt in de stad gecreëerd terwijl rijke mensen ervoor kiezen buiten de stad te wonen. Dat is zo in Brussel maar ook in pakweg Antwerpen en Gent. Nu betaal je belastingen op basis van de plaats waar je slaapt, maar niet op basis waar je werkt. Dit moet rechtgetrokken worden: een deel van de belastingen moet geheven worden op de plaats van tewerkstelling zoals nu al in Duitsland het geval is. Dit creëert een verantwoordelijkheid voor de Brusselse politici t.o.v. de pendelaars: zij zullen ervoor moeten blijven zorgen dat de pendelaar graag naar Brussel komt en er graag werkt.”

Nog een persoonlijke noot?

“Als schepen van burgerlijke stand zie ik veel mensen van buitenlandse origine, die al lang in de gemeente verblijven maar hier niet mogen werken. Nochtans zitten daar veel vakmensen tussen: elektriciens, bakkers, slaggers, specialisten in koeltechnieken. Als liberaal stuit het mij tegen de borst dat deze mensen hier niet mogen werken.”

Quentin van den Hove in de Julius Hostestraat in Schaarbeek: “Een verderzetting van de huidige Nederlandstalige meerderheid in het Brussels parlement (Groen, Open Vld en Vooruit) lijkt zeker niet onrealistisch.”

Gespreksavond met premier Alexander De Croo

Heeft *industrie* nog toekomst?

We kunnen er niet naast kijken: met de hogere energieprijzen, de vergunningsproblemen, de geopolitieke realiteit, de Inflation Reduction Act, de Green Deal en de wijzigende staatssteunregels staat onze Vlaamse industrie onder zware druk. Daarom organiseerde het Liberaal Vlaams Verbond, samen met Jong VLD, op 7 maart een gespreksavond over de toekomst van de industrie met premier Alexander De Croo en de kruin van de industriële wereld.

Door Philippe Nys

De vraag rijst dus: hoe kunnen we deze 'industriële recessie' stoppen en wat zijn de bouwstenen van een coherent industrieel beleid?

Een deel van het antwoord valt terug te vinden in de Antwerp Declaration, die zowel de premier als de industriëlen als een mijlpaal bestempelden voor een toekomstig industrieel beleid op Europese schaal. Naast klassiekers zoals een rechtszeker vergunningenkader en competitieve energieprijzen viel het pleidooi op voor een sterk uitgebouwde Europese kapitaalsunie. Op deze manier

kunnen Europese spaaroverschotten sneller geïnvesteerd worden in Europese ondernemingen, waar dit vandaag vooral vloeit naar Angelsaksische financiële spelers. Deze meer Europese aanpak moet ook, dixit De Croo, het alternatief zijn voor de nefaste subsidierace waarbij multinationals lidstaten tegen elkaar kunnen uitspelen.

Groeiend geloof

Het is een uiting van een groeiend geloof dat industrieel beleid vooral een beleid van subsidies is. Een geloof dat de vrije marktwerking soms 'on hold' moet gezet

Meer dan 120 aanwezigen in een volle M34 tekenden present, net zoals de directeurs van de vier Vlaamse industriefederaties. Als Europees voorzitter hield premier De Croo een keynote, waarna hij in gesprek ging met captains of industry zoals Inge Hofkens (Aurubis) en Hans Casier (INEOS/voorzitter van essenscia). De avond werd gemodereerd door Frank Beckx, directeur van het Kennis- en Lobbycentrum van Voka.

Grote uitdagingen

De uitdagingen zijn groot. Vandaag bedraagt de Europese economie 65% van de grootte van de Amerikaanse economie. In 2013 was dit nog 91%. Een van de belangrijkste verklaringen voor dit opmerkelijke verschil is de industriële recessie die Vlaanderen en Europa doormaken: een stille maar gestage de-industrialisatie. Dit proces kent vandaag een versnelling. Zo voorspelt Eurostat een daling van één procentpunt op één jaar tijd van de bijdrage van industrie in het Belgische bbp. Een verontrustende situatie. Want in tegenstelling tot wat de degrowth-profeten ons voorhouden, is economische groei essentieel als we ons sociaal systeem willen veiligstellen. De taart moet met andere woorden groter worden. Zonder een sterke industrie wordt het onmogelijk om de daarvoor noodzakelijke productiviteitswinsten te boeken.

Het debat over de toekomst van onze industrie: als Europees voorzitter hield premier De Croo een keynote, waarna hij in gesprek ging met captains of industry zoals Inge Hofkens (Aurubis) en Hans Casier (INEOS/voorzitter van essenscia). De avond werd gemodereerd door Frank Beckx, directeur van het Kennis- en Lobbycentrum van Voka.

worden. Terwijl dit net de dieperliggende oorzaken van de industriële recessie miskent, met name dat we als overheid niet de juiste randvoorwaarden voor een vrije markt of een aantrekkelijk investeringsklimaat creëren. Daar ligt in de eerste plaats de oorzaak voor onze industriële achteruitgang. Dan gaat het over snelle vergunningen, betaalbare en voldoende beschikbare energie, heldere en gefocuste regelgeving, een competitieve loonkost et cetera.

Dat betekent niet dat overheden soms geen rol te spelen hebben om bedrijven of sectoren te ondersteunen. Dit geldt vooral daar waar de overheid zelf doelstellingen oplegt die de marktwerking niet kan capteren doordat het de businesscase van sectoren aantast. In die zin is slimme klimaatgerichte bedrijfssteun noodzakelijk. Maar ze is het sluitstuk, niet de start van een coherent en liberaal industrieel beleid.

LVV-Memorandum

Het LVV trekt dan ook lessen uit deze gespreksavond aan de hand van een eigen bescheiden 'industrie-memorandum'. Vijf bouwstenen die de industriële recessie kunnen omzetten naar een industriële renaissance.

1. Een onmiddellijk einde aan de versoepelde staatssteunregels van Europa

Sinds corona laat Europa toe dat lidstaten veel vaker bedrijven rechtstreeks financieel kunnen ondersteunen. Gevolg: vlak over de West-Vlaamse grens bouwt Frankrijk naarstig aan de reconversie van Duinkerke met miljarden bedrijfssubsidies. Een kleine regio als Vlaanderen of land als België kan nooit de honderden miljoenen of miljarden per dossier matchen van Frankrijk of Duitsland. De volgende Europese Commissie moet deze versoepelingen dan ook onmiddellijk stopzetten. Alle kleine lidstaten moeten zich verenigen in een blokkeringsminderheid.

2. Competitiviteitspact: tegen 2026 de loonkloof wegwerken

Om de loonkosten in de komende jaren terug te brengen naar het gemiddelde van de buurlanden sluiten we een competitiviteitspact af dat eindelijk komaf maakt met het meest centraliseerde loonmodel van de Westerse wereld. Met een automatische loonindexering, een nationaal opgelegde loonnorm, hoge sectorale minimumlonen enzovoorts negeert België de diversiteit van haar economie. Elke sector is anders, elk bedrijf is anders. Zoals de OESO bepleit evolueren we naar sectorale loonakkoorden met veel vrijheid voor bedrijven om hun eigen loonbeleid uit te stippelen.

Daarnaast voeren we een fiscale hervorming door de lasten op arbeid drastisch te verlagen, zowel voor werknemers als voor werkgevers, en

Een goedgevulde M34.

tegelijk te snoeien in de uitzonderingsregimes. Tegen 2026 moeten we op deze manier de loonkloof met onze buurlanden ten opzichte van 1996 hebben goedgeemaakt.

3. Behoud kernenergie in de energiemix en schrap de wet van de kernuitstap uit 2003

We schrappen de wet uit de kernuitstap volledig en verlengen we, mits het akkoord van het FANC, de twee kernreactoren verder tot 2045 (met 20 jaar ipv 10 jaar). Daarnaast geven we het onderzoek naar SMR's (Small Modular Reactors) alle kansen vanuit onze Vlaamse nucleaire expertise (met het kenniscentrum SCK in Mol).

Een gegarandeerde energiebevoorrading tegen concurrentiële prijzen vormt de hoeksteen van elk ambitieus industriebeleid. Daarom voeren we energienorm rigoureus uit waarbij zowel de Vlaamse als federale regering concrete maatregelen nemen wanneer er een energiekostenhandicap zou ontstaan met de buurlanden.

4. Eén Vlaamse minister van Innovatie, Industrie, Energie die de KMO-portefeuille afschaft en omzet in een industrie-klimaatinstrument.

Om in de volgende Vlaamse regering tot een sterk industriebeleid te komen, moeten we naar één minister voor innovatie, industrie én energie.

Zoals reeds gesteld, is de basis van een goed industriebeleid vooral een beleid dat zorgt voor een competitief marktklimaat waarbinnen ondernemingen kunnen floreren. Toch zullen we voor specifieke klimaatinvesteringen mee als overheid in het bad moeten omdat onze doelstellingen geen rendabele businesscase toelaten en delocalisatie kan veroorzaken.

Daarom schrappen we twee instrumenten uit het Vlaams economisch beleid waarvan de toegevoegde waarde in vraag gesteld kan worden, met name de KMO-portefeuille (40 miljoen euro per jaar) en de KMO-groeisubsidie (12,5 miljoen euro). Met het vrijgekomen budget zetten we een decarbonisatie-instrument op waarmee steun voor bedrijven kan gegeven worden op basis van contracts for differences.

5. De oprichting van een European Industrial Fund van (minstens) 100 miljard euro

Het sluitstuk van een goed industrieel beleid. In plaats van nationale lidstaten tegen elkaar uit te spelen, waar enkel multinationals bij winnen, is het beter om een Europees antwoord uit te werken. Want dat de overheid financieel mee in bad moet om de (energie-intensieve) industrie te ondersteunen, is helaas onvermijdelijk. De (terecht) ambitieuze doelstellingen van de Green Deal kunnen voor de energie-intensieve industrie vaak niet worden omgezet in actie op het terrein: ze hebben geen rendabele business case voor zulke groene technologieën.

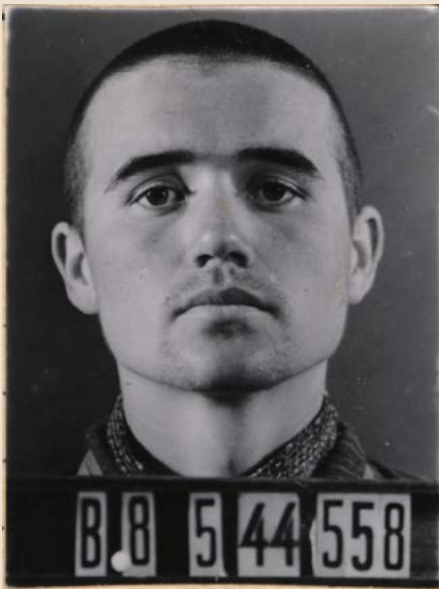
Eerder dan alle nationale subsidieremmen los te gooien, moet de Commissie een meerjarig industrieel fonds opzetten, in de grootteorde van 100 miljard euro. Dit fonds financiert (eventueel via deels terugvorderbare voorschotten eenmaal rendabiliteit in zicht is) enkel investeringsprojecten die passen in de CO2-doelstellingen van de EU, zoals de decarbonisatie van de staalsector, de cement, de zware chemie et cetera. Ze worden geselecteerd op basis van objectieve excellentiecriteria. Sterke projecten krijgen steun, de slechte vliegen eruit. In de geest van de creatieve destructie.

Door Lukas De Vos

Van boyscout tot weerwolf

*Door Duitse
puinen*

Louis Van Meel als gevangene in Buchenwald.
(foto Arolsen Archives. International Center on Nazi
Persecution)

“Ook wij weten bitter weinig over de Belgische bevrijde concentratiekampgevangenen en hun tijd van havelozen zonder doel in het vernietigde Duitsland”. Dat schrijft Bert Cornelis over zijn drijfveer dat wél te doen in zijn nieuwe boek ‘Door Duitse Puinen’. Hij heeft de wederwaardigheden van die niemandstijd tussen Dodentocht en terugkeer naar huis, ruwweg van april tot eind mei 1945, in kaart gebracht aan de hand van een nagelaten verslag dat de in 2012 gestorven verzetsman Louis Van Meel uit Rotselaar onmiddellijk na zijn thuiskomst uitschreef.

Gedenkschriften en geschiedkundige studies over de Tweede Wereldoorlog zijn onuitputtelijk. Over de concentratiekampen stroomt het van getuigenissen en reconstructies. Maar sommige episodes blijven onderbelicht. Wat zich afspeelde in de chaos rond de finale afrekening met Hitler en de verdwazing van de opgejaagde Duitse burgers en kampgevangenen was zo gruwelijk dat er maar weinigen durfden of wilden terugkijken op wat hen overkomen was. De vernietigingsoorlog van de nazi’s mondde voorspelbaar uit in een verwoest niemandsland.

Nieuwe getuigenis

De weinige bekende verslagen over de Dodentocht zijn vrijwel onmiddellijk neergepend, maar vaak alleen door zorgzame nabestaanden gered van vergetelheid. Voor Cornelis wachtte zelfs een verrassing: zoon Rik Van Meel “overhandigt mij het originele handgeschreven manuscript van ‘Honger’. Hij geeft me ook nog een getypte tekst van zijn vader Louis, over zijn arrestatie, over zijn verblijf in Breendonk, Buchenwald en Langenstein, en een eveneens getypte tekst met de titel ‘Kerstmis 1944’, een authentiek kerstverhaal, rechtstreeks uit het werkkamp”.

Die teksten maken het hem mogelijk de volledige levensloop van Van Meel na te gaan. Een jonge padvinder, die zich al op 15-jarige leeftijd engageert in het verzet als munitiemokkelaar en verspreider van propagandablaadjes. Bij de Nationale Koninklijke Beweging (NKB). Cornelis heeft ervoor gekozen de helletocht van de “student” (zoals hij vermeld staat in de lijst der gedeporteerden uit Breendonk van de SIPO in het eerste van vier konvoien naar Weimar Buchenwald; na drie dagen trein komt politiek gevangene 48639 op 8 mei 1944 toe in het concentratiekamp) in fragmenten te vertellen. Dat komt de levendigheid en de vlotte leesbaarheid ten goede, voor onderzoekers

is dat minder prettig. Want net die boeiende en afschuwelijke hoofdmoot van Van Meels ervaringen kun je best in zijn geheel naast die van de luttele andere beschrijvingen leggen om een duidelijk beeld te krijgen van de wanhoop die de Duitsers dreef, toen alles verloren was en Heinrich Himmler de opdracht had gegeven alle kampen te ontruimen en geen gevangene meer in leven te laten. ‘Endlösung’ voor allen, ook al meldt Cornelis nog een tweede reden voor de Dodenmarsen in kolonnen van 500 man, begeleid door enkele SS’ers en vooral Duitse misdadigers die een SS-uniform moesten aantrekken om zelf te overleven. Hij denkt dat de Duitsers ze als gijzelaars wilden gebruiken. Maar dat spreekt de enige toegeving van Himmler tegen, die na lang aandringen van Rode Kruisvoorzitter Folke Bernadotte op 18 april toestaat met de Scandinavische krijgsgevangenen te vertrekken. En de onlangs overleden verzetsman Oscar Casaerck wist heel duidelijk: “Wij zouden op schepen gezet worden, richting Denemarken. In volle zee gingen ze ons opblazen, iedereen moest verdrinken”.

Misdaden vernietigen

Ik las bij Cornelis ook dat gevangenen van kamp naar kamp werden gestuurd. Dat is juist, maar altijd met dezelfde opzet: in de enige vrije strook tussen de Westerse geallieerden die oprukten naar de Elbe en het Rode Leger dat Berlijn wilde innemen, de ruim 700.000 kampgevangenen elimineren en alle bewijzen van misdaden tegen de mensheid vernietigen. Wat uiteraard niet gelukt is. Het is daarom nuttig die dodenmarsen te vergelijken – vanuit Buchenwald oostwaarts, vanuit kamp Sachsenhausen onmiddellijk naar het noorden, vanuit vrouwenkamp Ravensbrück naar Sachsenhausen.

We hebben ook enkele beschrijvingen van die Dodentocht vanuit dit hoofdkwartier van de SS, dat alle andere kampen inspecteerde en SS-opleiding verzorgde. De Vlaamse hoogleraar Flor Peeters geeft een dramatisch verhaal in zijn ‘Veertig Maanden Oraniënborg’ (1945; hertaald 2020). In de gelijklopendheid van zijn belevenissen dringt een vergelijking met Van Meel zich op. Want al waren beiden politieke gevangenen in een uithongeringkamp, hun achtergrond kan niet groter zijn. Peeters een intellectueel die voor de oorlog een rabiaat publicist was tegen alle autoritaire regimes (behalve dat van Portugal), maar niet in het verzet actief was. Van Meels ouders hielden een volkscafé open. De ene houdt stug vast aan zijn standvastig geloof, de andere verliest het in snel tempo: “Een rechtvaardige God, zo beweerden de katholieke priesters? Met mijn bekrompen gemoed had ik nooit goed begrepen hoe die Godheid dan in één slag

duizenden en duizenden vrouwen en kinderen kon vernietigen" of dat de paus "wapens kon zegenen".

Vaste kameraden

Wel trekken ze zich allebei op aan de vaste kameraden: bij Peeters "hoofdopsteller" van 'Gazet van Antwerpen' Louis Kiebooms (auteur van 'De Marsch tegen den Dood' (1945), Nederlands oud-minister Thimoteus Verschuur, Pater Henri Van Oostaijen en de doodzieke Arthur Vanderpoorten; bij Van Meel de jeugdvrienden Felix (Fille Verbeek), Frans (Alfons Saelens) en Lucien (Louis Laurent). Die vanzelfsprekende solidariteit zal vele levens redden.

Opvallend is dat Van Meel ondanks harde kritiek milder of ten minste genuanceerder denkt over de Russen dan Peeters voor wie elke Rus een goddeloze bolsjieviek blijft. Het maakt het grootste deel uit van Cornelis' boek, de "avonturen" tussen het verzet en een apart sluitstuk waarin hij nauwkeurig onderzoekt naar wie verantwoordelijk is voor wat de jongen overkomt ('De Schuldvraag'). Hij besluit dat niet Van Meel maar partizanen twee bomaanslagen pleegden op het huis van oorlogsburgemeester Gabriel Wuyts, die maar wat graag de nazi's informeerde over wie verplichte arbeid in Duitsland trachtte te ontlopen.

Dappere Duitse vrouwen

Van Meel is redelijk kort over de Dodenmars zelf, waar Peeters een veel langere overlevingstocht moest doormaken in ijzige omstandigheden door het Belower Woud. (Een soortgelijk verslag bracht, ook in 1945, de hoofdredacteur van de Grenz Echo, Henri Michel, 'Hungermarsch in die Freiheit'). Maar het afgrijzen waarmee ze toekeken in de Russische bezettingszone aan de frontlijn werd een test voor het behoud van hun waardigheid en ethiek. Als rode draad zingt Van Meel de lof van de dappere, Duitse vrouwen. "Behoudens die enkele uitzonderingen (...) vond ik dat vrouwen in tijden van oorlog een betreurenswaardig bestaan lijdten." Hij begrijpt vrouwen die zich aanbieden om hun baby te redden, of hun drang naar enige geborgenheid als ze zich in zijn bed wringen, of als hij lesbische vrouwen beloert, of als ze flirterig zijn om mee te kunnen naar de Amerikaanse sector, of als ze dood nog door een lijkschenner worden geneukt. Hij stelt bij zichzelf sympathie vast voor een hoofse, belezen dame, van wie hij een mes krijgt dat onmiddellijk dienst doet om Italiaanse landlopers te verhinderen haar te misbruiken.

Ontmenselijking

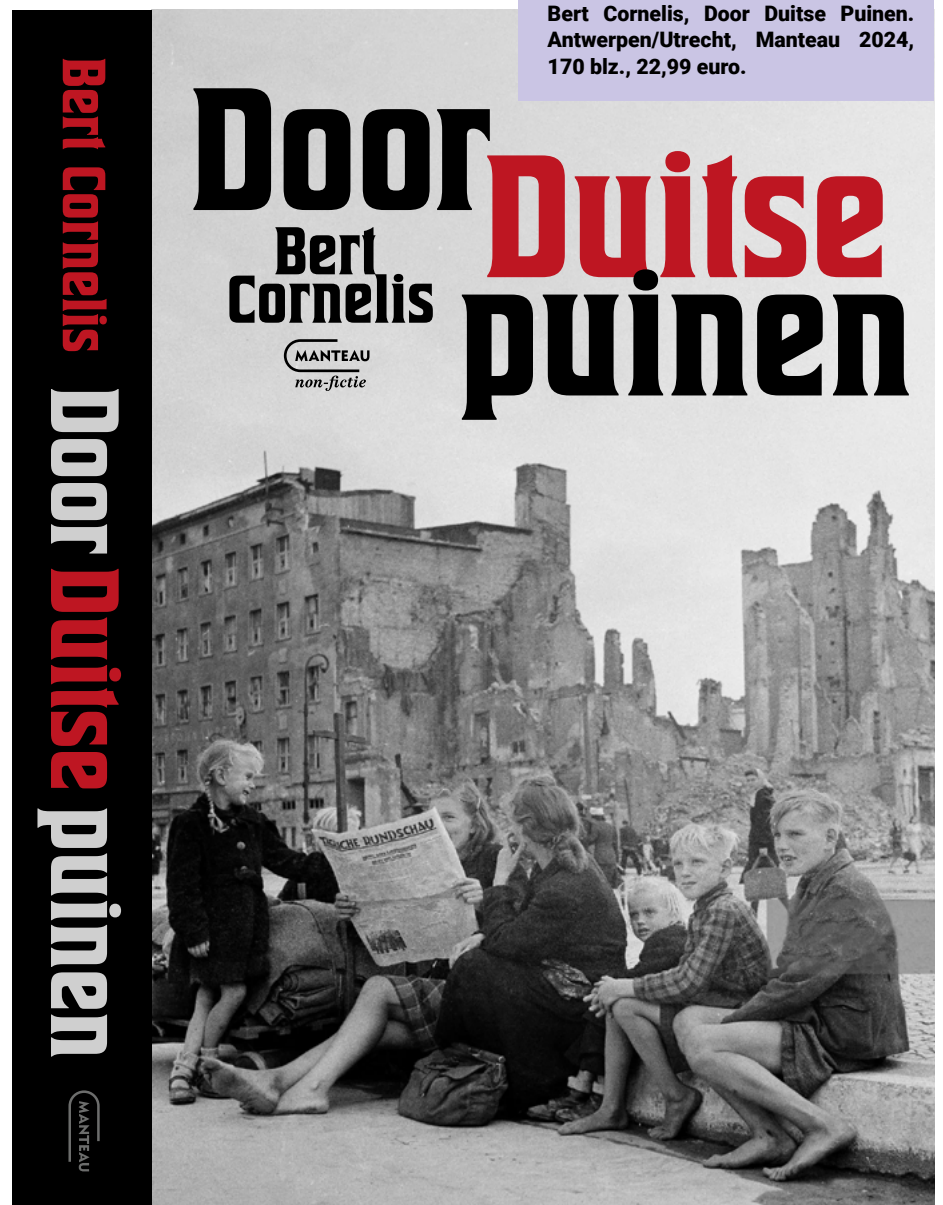
De Russen daarentegen dwingen hem om

mee te doen, ze worden woest als ze teveel vodka op hebben en hij tegenwerkt, uiteindelijk toegeeft en "een zwoele pikante geur (...) drong in mijn neus met het gevolg dat ik onpasselijk werd en op haar bloot lichaam kotste". Als hij in een villa zijn eerste donsbed vindt – en een blonde vrouw die net door Russen is verkracht en een verboden pistool heeft – roept hij zijn kameraden toe "dat we haar mochten gebruiken en dat we dat ook zouden doen. (...) Toen we haar roze broekje over de benen trokken, bemerkten we dat het langs de binnenzijde helemaal bevekt was met sperma (...) dat nu langzaam terug naar buiten sijpelde. (...) Maar niet één van ons kreeg een erectie!" Van Meel verhult zijn ontmenselijk niet,

overleven gaat voor de moraal.

Daarom heet het boek ook 'Honger' – een primitieve, gewelddadige zoektocht naar eten dwingt iemand al zijn fatsoen op te geven, als alle regels wegvallen of dictaten zijn. Het is een pijnlijke erfenis die kampmensen als weerwolven nalaten. "Voortdurende waakzaamheid, je ogen openhouden, dat is het doel van de laatste getuigenissen van oorlogsslachtoffers zoals Louis Van Meel", besluit Bert Cornelis. Geen vergoelijking, ook niet van jezelf. Maar alertheid voor ontsparingen, zoals we nu zien in Rusland en Gaza, daar gaat het om.

Bert Cornelis, Door Duitse Puinen.
 Antwerpen/Utrecht, Manteau 2024,
 170 blz., 22,99 euro.

Europa naar de stembus

45 jaar geleden vonden de eerste Europese Verkiezingen plaats

Peter Laroy
directeur Liberas

Op zondag 10 juni 1979 vonden voor het eerst rechtstreekse Europese verkiezingen plaats. In 9 Europese lidstaten trokken kiezers naar de stembus om 410 vertegenwoordigers aan te duiden. De Vlaamse liberalen hadden zich goed voorbereid en toonden veel enthousiasme. Het resultaat was niet helemaal wat ze hadden verwacht, maar Willy De Clercq en Herman Vanderpoorten mochten naar Europa. Een korte terugblik 45 jaar later, in een nieuw verkiezingsjaar.

Vorbereiding

De plannen om het Europees Parlement rechtstreeks te verkiezen dateren uit de jaren 1960. De conferentie van Parijs (9 en 10 december 1974) maakte deze voornemens concreet: vanaf 1978 zouden deze verkiezingen mogelijk moeten zijn. De voorbereiding in de verschillende lidstaten verliep echter niet zo vlot. Elke lidstaat moest het eens worden over enkele algemene principes, zoals de vorm (rechtstreekse verkiezing), de duur (5 jaar) en de cumulatiemogelijkheden (een Europese vertegenwoordiger mocht lid blijven van het nationale parlement maar niet van de regering). Dit alles moest ook worden afgestemd op de regels van de eigen nationale kieswetgeving. België verlaagde bijvoorbeeld de leeftijd van 21 tot 18 jaar en behield de stemplicht. Het

afstemmen verliep in het ene land al vlotter dan in het andere. Het bleek te optimistisch te zijn gedacht om alles al in 1978 te kunnen organiseren. De Europese verkiezingen werden verschoven naar de periode van 7 tot 10 juni 1979.

Parallel aan dit proces organiseerden de grote ideologische stromingen zich op Europees niveau. De christendemocraten vonden elkaar in de Europese Volkspartij en de sociaaldemocratische partijen werkten al samen in de Federatie van Socialistische Partijen van de Europese Gemeenschap. Naar analogie hiervan ontstond er ook een Federatie van de Liberale en Democratische Partijen van de Europese Gemeenschap. Dit initiatief bouwde voort op de ontmoetingen die plaatsvonden sinds de Tweede Wereldoorlog in de marge van de Liberale Internationale. Belgische liberale kopstukken zoals Roger Motz en Jean Rey speelden daarbij een belangrijke rol. Vanaf het begin van de jaren 1970 vonden er ontmoetingen plaats om binnen het Europese liberalisme tot meer samenwerking te komen. De plannen concretiseerden zich op een congres in Stuttgart (26 en 27 maart 1976).

Onder voorzitterschap van Gaston Thorn, premier van Luxemburg, gingen 7 werkgroepen aan de slag om een gemeenschappelijk programma uit te bouwen. Met conferenties in

Den Haag (5-6 november 1976) en Brussel (18-21 november 1977) lag daar het programma van de ELD-LDE (Europese Liberalen en Democraten), de naam waarmee de federatie nu door het leven ging. Een democratisch Europa, een liberale maatschappij, een liberale economie en aandacht voor de internationale politiek waren de hoofdlijnen van het programma. De Vlaamse PVV was een van de dertien liberale partijen die deze ideeën naar de kiezer bracht.

Campagne

De Belgische kiezer was nog maar een goed half jaar eerder naar de stembus getrokken voor (vervroegde) wetgevende verkiezingen (17 december 1978). De liberalen behaalden een mooie score en boekten een vooruitgang van bijna 2%. Ze bleven echter buitenspel tijdens het formatieberaad dat leidde tot de eerste regering onder premier Wilfried Martens. Met een enigszins bittere nasmaak kwam de liberale campagne voor de Europese verkiezingen langzaam op gang in het voorjaar van 1979.

Willy De Clercq, PVV-voorzitter, was de uitgesproken leider van de lijst die onder de naam PVV-ELD met lijstnummer 11 naar de kiezer trok. De Vlaamse liberalen waren voorstander van Europa maar plaatsten tegelijkertijd kritische kanttekeningen bij een Europa van technocraten en zakenlieden. Ze

benadrukten het belang van vrijheidsgezinde en democratische structuren en stelden het vrijheidsideaal voorop. Deze vrijheid omvatte tolerantie en sociale betrokkenheid. In het verkiezingsdrukwerk werd aandacht besteed aan jongeren, bedrijven, privé-initiatief, ruimte voor vrije beroepen, land- en tuinbouwers, maar ook aan een milieuvriendelijk Europa. In een interview liet De Clercq weten dat zijn grote droom was dat op een dag de Belgische kiezer ook voor buitenlandse politici op het Europese toneel zou kunnen stemmen. Herman Vanderpoorten benadrukte als kandidaat op de tweede plaats het belang van de strijd tegen werkloosheid en inflatie, de waarborging van de fundamentele vrijheden en rechten van de Vlaams-Europese burger, het verbeteren en handhaven van de parlementaire democratie, de opbouw van een vredelievende en rechtvaardige samenleving, en het behoud van de Vlaamse eigenheid in het nieuwe Europa. Bij de samenstelling van de lijst was het een uitdaging om alle provincies vertegenwoordigd te krijgen op de Europese lijst. Slechts 2 van de 13 effectieve kandidaten en 2 van de 6 opvolgers waren vrouwen op de PVV-ELD-lijst.

De gemiddelde burger bekeek dit alles met wat minder enthousiasme en zag de Europese verkiezingen vooral als een verloren zondag. Het ontging gewezen PVV-partijvoorzitter Frans Grootjans niet. In een editoriaal in 'De Nieuwe Gazet' wees hij erop dat de kiezer moe was om nog maar eens naar de stembus te gaan, een uitslag neer te zetten die dan toch niet werd gevolgd (de Belgische formatie lag duidelijk nog op de lever), en dat voor een

De PVV-eekhoorn transformeerde voor de gelegenheid in een ELD-PVV-mascotte.

Affiche uit de campagne Europese Verkiezingen 1979. Op de site van Liberis zijn naast affiches ook gedigitaliseerde verkiezingsfolders terug te vinden.

parlement dat eigenlijk nog niets te zeggen had. Hij was weinig optimistisch. "De Europese beweging heeft lood in de zwakke vleugels," aldus Grootjans. Ook andere Europese landen worstelden hiermee. 'Hast Du einen Opa, schick ihn nach Europa', aldus een veelzeggende slogan die in Duitsland de ronde deed. In een ander commentaar in 'De Nieuwe Gazet' zag een meer positief ingestelde Piet Van Brabant wel de voordelen van een gezamenlijk Europa, vooral om grensoverschrijdende problemen zoals de energiecrisis, werkloosheid, ecologische risico's, enzovoort, aan te pakken.

Verkiezingsuitslag

De overwinnaars van deze verkiezingen in de Europese Unie waren kandidaten van de christendemocratische (107 zetels) en sociaaldemocratische (113 zetels) partijen, samen goed voor iets meer dan de helft van de Europese stemmen. De liberale kandidaten behaalden ongeveer 10% (veertig zetels). In de Nederlandstalige kieskring in België behaalde de CVP ongeveer 30% (7 van de 13 zetels). De Vlaamse liberalen behaalden net geen 10% en veroverden 2 zetels (dit was overigens ook het geval bij de daaropvolgende Europese verkiezingen). Dit resultaat betekende een kleine daling in vergelijking met de wetgevende verkiezingen van 17 december 1978. Het zorgde toch voor wat neerslachtigheid.

Voormalig premier Leo Tindemans kroonde zich met meer dan 980.000 voorkeurstemmen tot de onbetwiste stemmenkampioen. Hij hield er de bijnaam 'Mister Europe' aan over. De sociaaldemocraat Karel Van Miert kreeg iets

meer dan 300.000 stemmen. 'Pour la petite histoire': op diezelfde lijst haalde auteur Louis Paul Boon (een maand voordien overleden) nog enkele duizenden stemmen. De liberale kopman Willy De Clercq tot slot kreeg ongeveer 260.000 stemmen. Tweede op de lijst, Herman Vanderpoorten behaalde er 17.832, ene Karel De Gucht 5.188 op de derde opvolgersplaats. Op de liberale ELD-lijst viel verder het sterke resultaat op van Herman De Croo (ca. 50.000 stemmen) als eerste opvolger. Ook de vrouwelijke candidate Jeanne Pauwelyn behaalde een mooi resultaat bij de opvolgers met 13.936.

Alle politieke commentatoren hadden al vooraf aangegeven dat de uitslag van de Europese verkiezingen onherroepelijk gevolgen zou hebben voor de binnenlandse politiek. Dit bleek achteraf gezien wel mee te vallen ('schaafwonden', aldus Piet Van Brabant in 'Het Volksbelang'). Het was de communautaire problematiek die in de daaropvolgende maanden en jaren zorgen bracht voor Wilfried Martens. Een andere interessante opmerking kwam van de PVV-jongeren. Voorzitter Guy Verhofstadt vroeg zich af of de 'personencultus' (met name de monsterscore van Leo Tindemans) geen gevaar vormde voor de democratie. Zij merkten ook het succes op van de opkomende ecologisten en vroegen om dit thema binnen het liberale programma meer aandacht te geven. De belangrijkste vaststelling die de meeste waarnemers deden was echter dat slechts ongeveer 60% van de kiezers was opgedaagd. Europa had nog behoorlijk wat werk voor de boeg.

Een Europees leger?

Door Lukas De Vos

(vervolg van blz. 3)

Hilde Vautmans (Renew) beklemtoonde voor de zoveelste keer dat er een Witboek Defensie moet komen, een Europees leger ook, maar wél tegelijk gekoppeld aan een hervorming van de Unie.

“Het kan toch niet dat één man alles kan saboteren? De Hongaarse eerste minister Viktor Orbán is zoete broodjes gaan bakken bij Donald Trump, de grote vriend van Poetin!” Nee, het defensieïndustriebeleid dat de Europese Commissie nu voorlegt, dient uitgediept. Maar we zijn er nog lang niet. “Anderhalf miljard voor gezamenlijke wapenaankopen, dat is maar een begin, en nog veel te weinig”. Die hervorming moet ook gelden ten aanzien van kandidaat-lidstaten, nu Von der Leyen bekendmaakt dat de gesprekken met Bosnië-Herzegovina worden opgestart. En net daarom is het hoogdringend “om de unanimitetsregel te begraven”.

Ursula Von der Leyen

Namens de conservatieve ECR viel Assita Kanko Vautmans bij. “Om in vrede te leven moeten we juist paraat staan.” Ze verdedigde de Franse president Macron die liet uitschijnen dat Franse of Europese “troepen” in Oekraïne konden gaan helpen. “Hij spreekt de taal die Poetin verstaat”, aldus Kanko, “Spierballen tonen. (...) Waarom blijven beweren dat vrede bewaard wordt door onderdanig te zijn ? (...) Onze naïviteit heeft de oorlog opnieuw naar Europa gebracht.” Ze spoorde België aan zijn NAVO-verplichtingen na te komen. De uiterst linkse Marc

Botenga had een dergelijke redenering al eind februari getackled. Er is nooit geld, behalve als het om wapenaankopen gaat, betoogde hij. België heeft een begrotingsgat van ruim 30 miljard, maar de Unie geeft vlotjes 50 miljard aan Oekraïne. “Waarom is er altijd geld voor

Hilde Vautmans (Open Vld)

de oorlog maar niet voor de misdeelden? Haal dat geld bij de overwinsten, bij de miljonairs, en werk aan de vrede, niet aan de oorlog.)

Wapenimport verdubbeld

De debatten kwamen op een pijnlijk moment voor de oorlogslobby: uitgerekend op 11 maart bracht SIPRI, het onafhankelijk Zweeds Instituut voor Vredesonderzoek, zijn vierjaarlijks rapport uit over de militaire ontwikkelingen in de wereld. Die zijn allesbehalve geruststellend. Tussen 2014-2018 en de voorbije vier jaar is de wapenimport in Europa met liefst 94 % gestegen, bijna een verdubbeling. De oorlog in Oekraïne is daar natuurlijk debet aan, Oekraïne zelf is meteen de vierde belangrijkste wapenafnemer van de wereld geworden, de leveranciers zijn vrijwel allen Europees. De vijf grootste wapenboeren zijn de VS voor – opvallend! – Frankrijk, Rusland, China en Duitsland. Alleen de eerste twee zien hun productie fors stijgen, de andere drie gaan achteruit. De VS zijn goed voor 42 % van de werelduitvoer (een stijging met 17 %), Frankrijk ziet zijn verkoop met 47 % stijgen, hun grootste afnemer is Griekenland, goed voor dik 30 % van de totaalaankopen in Frankrijk, vooral jachtvliegtuigen Rafale. Opvallend: Europa koopt maar één vierde van zijn wapens in de Unie zelf, van de overige drievierde levert Washington 68 % (Le Point, 11 maart).

Twijfels

Even opvallend is dat de zo nagestreefde defensieïndustrie van de Unie op grote twijfels stuit van SIPRI. “Al in 2007 waren de lidstaten overeengekomen om 35 % van hun wapentuig zelf te assembleren. Daar zijn we nóg lang niet, we zitten op 11 %. En Europa heeft zich de voorbije twee jaar voor decennia afhankelijk gemaakt van de Amerikanen” (Le Figaro, 12 maart). En dat bepaalt ook het buitenlands beleid, besluit SIPRI.

Overigens heeft Amnesty International al in 2022 een klacht ingediend bij het Internationale Strafhof, omdat het VN-Wapenhandelsverdrag uit 2014 herhaaldelijk met voeten is getreden, en wapenimport overduidelijk leidt tot massamoorden en misdaden tegen de mensheid. Wat weinig geweten is: ook de wapenhandelaars zijn sindsdien mee verantwoordelijk voor wat er met hun producten gebeurt. Een precedent was de veroordeling in 2022 van Lafarge, een groep van bouwmaterialen, voor financiële steun aan IS in Syrië. (La Croix, 11 maart). Het bedrijf moest 778 miljoen dollar aan de VS betalen voor samenzwering. Het liep trouwens al in 2002 tegen de lamp voor kartelvorming, en moest toen een boete betalen van 250 miljoen euro. En dat is nog een kleine vis. De échte wapenhandelaars ontglippen meestal de dans, omdat ze al te vaak ook politieke belangen delen. In dat opzicht ligt het nogal gevoelig dat Von der Leyen zelf Duits minister

Marc Botenga (PTB)

van Defensie was. Het Europees debat is, ondanks de krijgshaftige teneur van de debatten, nog lang niet afgesloten.